

Recenzja pracy doktorskiej lek. med. Anety Drozdowskiej

p.t. „Analiza częstości występowania i obrazu klinicznego alergii kontaktowej wśród pracowników służby zdrowia”

Alergia kontaktowa stanowi istotny problem medyczny i społeczny. Częstość występowania wyprysku szacuje się na 5-23% i stanowi on jedno z kluczowych rozpoznań w zakresie chorób zawodowych. Natomiast choroby zawodowe skóry stanowią około 7-8% wszystkich schorzeń zawodowych. Pracownicy ochrony zdrowia, obok fryzjerów, personelu sprząającego, pracowników przemysłu ciężkiego, sektora budowlanego, związanych z obróbką i przetwórstwem żywności, stanowią jedną z grup zawodowych najbardziej narażonych na wystąpienie zawodowych chorób skóry. Środowisko pracy wielospecjalistycznego szpitala o profilu zabiegowym jest heterogenne – zarówno z uwagi na występujące tam czynniki ryzyka, jak i różnorodność zajmowanych stanowisk pracy.

Chorobę zawodową definiujemy jako chorobę wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeśli w wyniku oceny warunków pracy można określić jednoznacznie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona wywołana przez działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy, zwanych “narażeniem zawodowym”. Kwestie chorób zawodowych reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 roku.

Diagnostyka i leczenie tej grupy schorzeń wymaga ścisłej współpracy pomiędzy dermatologami a lekarzami medycyny pracy. Zawodowy wyprysk skóry klinicznie nie różni się od wyprysku spowodowanego przez inne czynniki obecne w środowisku życia. Szpital oraz inne placówki ochrony zdrowia, wraz z rozległym i różnorodnym zapleczem gwarantującym płynność i ciągłość wykonywanych usług, stanowi specyficzne środowisko pracy, w którym występują różnorodne czynniki chemiczne i fizyczne, potencjalnie mogące wywoływać u pracowników zarówno alergiczny wyprysk kontaktowy, jak i wyprysk o charakterze niealergicznym.

W piśmiennictwie polskim niewiele jest badań nad częstością występowania alergii kontaktowej wśród pracowników szpitala z uwzględnieniem wszystkich grup zawodowych, przeprowadzonych na dużej grupie badanych.

Z tego powodu podjęcie się przez Doktorantkę tematu analizy częstości występowania i obrazu klinicznego alergii kontaktowej wśród pracowników służby zdrowia uważam za istotne i interesujące z klinicznego punktu widzenia.

Przystępując do oceny pracy pragnę na wstępie podkreślić, że stanowi wyczerpujące źródło informacji dla dermatologów i lekarzy medycyny pracy.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska ma typowy układ dla tego typu prac; składa się ze spisu treści, wykazu użytych skrótów, wykazu tabel i rycin zamieszczonych w tekście, wstępu, opisu założeń i celów pracy, opisu materiału badań i użytych metod badawczych, wyników, dyskusji, podsumowania wyników badań, wniosków, piśmiennictwa, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz 6 załączników. Łącznie rozprawa liczy 137 stron maszynopisu, została opatrzona w 40 autorskich rycin i 38 tabel. Na uwagę zasługuje także szeroka dokumentacja fotograficzna, załączona przez Doktorantkę.

We wstępie Autorka w bardzo szczegółowo przedstawiła dane dotyczące epidemiologii, patogenezы i obrazu klinicznego schorzeń z grupy atopii, alergii kontaktowej i wyprysku. Bardzo dokładnie zaprezentowane zostały także współczesne metody diagnostyczne ze szczególnym uwzględnieniem testów płatkowych. Wstęp jest napisany starannie, świadczy o znajomości literatury przedmiotu oraz stanowi dobre wprowadzenie do dalszych etapów pracy doktorskiej. Szczegółowe omówienie zagadnień związanych z podjętym tematem rozprawy pozwala na jasne i trafne sformułowanie podjętych przez Autorkę celów pracy, w tym próbę identyfikacji alergenów występujących w środowisku pracy. W tym miejscu brakuje mi jednak sformułowania jasnych hipotez pracy, które zakładam, że postawiła Doktorantka. Brakuje także założeń, na które Doktorantka powinna odpowiedzieć w postaci wniosków na zakończenie rozprawy.

Do badania Autorka włączyła 230 pracowników Specjalistycznego Centrum Medycznego S.A. w Polanicy Zdroju z różnych grup zawodowych służby zdrowia.

W kolejnej części Autorka opisuje dokładnie metodykę przeprowadzonych badań zarówno w zakresie stosowanych kwestionariuszy jak i wykonanych testów płatkowych. Wszystkie użyte kwestionariusze zostały zamieszczone w rozprawie doktorskiej w formie załączników. Uzyskane w toku badań wyniki zostały poddane na dalszych etapach

przygotowania rozprawy doktorskiej analizie statystycznej, której zwięzły opis znalazł się w podrozdziale „Materiał i Metody”.

Zastosowane metody badawcze zostały dobrane przez Doktorantkę właściwie i umożliwiły realizację celów badawczych.

Opis wyników został przez Autorkę podzielony na 6 podrozdziałów, które odnoszą się bezpośrednio do zdefiniowanych celów badania. Autorka zwraca co ciekawe uwagę, że grupą zawodową najbardziej narażoną na wystąpienie alergii kontaktowej związanej z ekspozycją na czynniki obecne w środowisku pracy są pielęgniarki, położne i ratownicy medyczni, a objawy chorobowe częściej występują wśród kobiet.

Na koniec uzyskane przez Autorkę pracy wyniki zostały omówione w odniesieniu do obserwacji innych badaczy. W dyskusji Doktorantka wykazała się dobrą znajomością badanego zagadnienia oraz umiejętnością krytycznego formułowania wniosków. W sposób trafny Autorka wskazała zarówno te elementy jej pracy, które są zgodne z dotychczasowymi obserwacjami, jak również umiejętnie przedstawiła rozbieżności wskazując na te obserwacje własne, które są nowe i stanowią istotny wkład Doktorantki w rozwój badań nad zagadnieniem chorób zawodowych.

Spis piśmiennictwa obejmuje 126 pozycji, znalazły się w nim prace zarówno badaczy polskich, jak i zagranicznych. Sporo prac jest nowych, aktualnych, publikowanych po 2000 roku. Wątpliwości budzi jednak cytowanie prac z lat 70-tych i 80-tych, jako prezentujących nieco mało aktualną wiedzę, w zakresie tak dynamicznie rozwijającej się dziedziny nauki, jaką jest alergologia i problematyka chorób zawodowych skóry.

Podsumowując oceniam rozprawę doktorską lek. med. Anety Drozdowskiej pozytywnie, a drobne uwagi w żaden sposób nie umniejszają wartości uzyskanych przez Doktorantkę wyników. Realizacja postawionego celu badań oparta o analizę materiału badawczego, poprawnie dobrane i zastosowane metody badawcze i analizy statystyczne, a także swobodne poruszanie się w zakresie tematyki realizowanego zagadnienia wskazują, że Doktorantka jest osobą umiejacą zaplanować i rzetelnie przeprowadzić badanie naukowe, sformułować wnioski i krytycznie omówić uzyskane wyniki. Rozprawa odpowiada warunkom określonym w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14.03.2003 z późniejszymi zmianami (Dz. U. nr. 65, poz. 595) jak również Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3.10.2015. W związku z powyższym przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

wniosek o dopuszczenie lek. med. Anety Drozdowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z poważaniem,

Beata Belska - Cyn